

det staar to Partier over for hinanden, Partier, som just ikke hvile paa den politiske Subdeling, men som virkelig langt stærkere hvile paa den økonomiske Grundvold. Der staar paa den ene Side et Overklasseparti, som ganske vist er ringe i Tal, men som dog har en ganske overordentlig stor Styrke i vort Samfund. Dertil vil jeg først og fremmest regne alle vore Godsejere og dernæst hele Kapitalistklassen i By og paa Land. Dette Parti bestaar af Folk, som ikke bruge Folkestolen, som ikke sende deres Børn hen i Folkestolen, men som kunne skaffe sig Undervisning til deres Børn ad anden Vej, gennem den lærde Skole eller gennem den private Undervisning. Det er disse Folk, der staa som virkelige Fjender af Folkestolen. De ønske ikke, at vi skulle faa en virkelig Reform af vor Folkestole, de vilde ikke selv have nogen personlig Fordel af den, og hele deres Syn paa Livet og Oplysningen er et saadant, at de netop med Hænder og Fødder sætte sig imod at faa en Reform af vor Folkestole. Paa den anden Side staa Underklasserne, hele Arbejderstanden og den store Middelfstand i By og paa Land. Det er dem, som benytte Folkestolen, og for hvem Folkestolen ikke alene er det gode Midde — og jeg kan sige det eneste Midde — til, at deres Børn kunne tilegne sig Oplysning og Kundskaber. Alle disse ønske selvfølgelig Folkestolens Reform gennemført. Det har vist sig, at det er disse sidste, som have været de svage, det er os, der have trukket det korteste Straa, det er Overklassen, som ved denne Lejlighed har sat sin Vilje igennem og har stillet sig som Hindring for Skolelovens Vedtagelse. Desværre maa vi sige, at det er dem, som ere gaaede af med Sejren. — Nu er jo som sagt Sagen afluttet med dette Møde, og vi vide jo af Erfaring, at der sædvanligvis vil hengaa 10 til 12 Aar, inden der atter gøres et alvorligt Forsøg paa at gennemføre en Skolelov. Hele dette Spørgsmaal er altsaa udfodt til en uvis og muligvis fjern Fremtid. Men Grunden til, at det er stet saaledes, den virkelige Skyld derfor tror jeg ligger ude hos Befolkningen. Jeg mener, at hvis dette Spørgsmaal atter igen skal rejsses og skal kunne rejsses paa en anden Maade, end det er blevet rejst i den sidste Menneftaalder her paa Rigsdagen, maa Befolkningen træde ganske anderledes kraftig op og kræve en Reform af vor Folkestole. Og der tror jeg nok at turde sige, at vort Parti altid har hørt til de fremmeligste blandt dem, der kræve Reformen af vor Folkestole, og vi have heller ikke, fordi det glipper ved denne Lejlighed, tabt Modet, men ville tage fat med fornøden Kraft og Energi paa at vække Be-

vidstheden og Trangen ude i Befolkningen til at faa en saadan Reform, saaledes, at den med større Kraft end hidtil kræver den gennemført. Jeg vil imidlertid haabe, at der, hvis der ikke kommer andet ud af hele denne Samling med Hensyn til Spørgsmaalet om vort Stolevæsen, saa dog vil komme det ud, at en saadan Bevidsthed er bleven vakt ude i de store Klaser af Befolkningen, at de fremtidig have et aabent Øje for, hvem der er deres Venner og hvem deres Fjender paa dette Omraade, og jeg vil haabe, at denne Bevidsthed i Befolkningen vil vokse sig saa kraftig, at der næste Gang, naar vi tage fat paa dette Omraade, kan komme et bedre Resultat ud deraf.

Formanden (Sofus Høgsbro): Jeg maa beklage, at det ærede Medlem betegnede hele Samfundsklasser af Befolkningen som Fjender af Folkestolen og den folkelige Oplysning.

Berntsen: Da jeg fuldt ud kan anerkende Rigtigheden af det historiske Referat, som Ordføreren har givet angaaende Fællesudvalgets Arbejde med Hensyn til Skoleloven, skal jeg fatte mig ganske kort. Jeg er enig med Ordføreren i, at der er arbejdet loyalt fra alle Sider for at komme til et godt Resultat, og jeg vil tilføje, at det er sjældent, at der har foreligget for Rigsdagen et Lovforslag, om hvilket Interesserne have samlet sig med saa megen Varme, som de her virkelig have, og det er endnu sjældnere, at et Lovforslag bliver fulgt med samme levende Interesse fra alle Sider til det sidste Øjeblik, da det viser sig, at Hindringerne for Sagens endelige heldige Udgang ere uløselige. Jeg skal ikke komme ind paa her at faste Skylden over til nogen af Siderne. Jeg synes, at det vilde være mindre heldigt at slutte denne Forhandling, hvor man er kommen til et saa negativt Resultat, med at rette Bebrejdelser til nogen Side. Jeg vil kun beklage, at den Interesse, der har været vist for Skoleloven, har ført til et saa negativt Resultat som det, vi her staa overfor. Jeg slutter mig fuldstændig til det Ønske, der blev fremsat af den ærede Ordfører, at det maa lykkes Rigsdagen til næste Aar at komme til et virkeligt Resultat og til et Resultat, der ikke blot modtages med Glæde af Landets Lærere, men ogsaa med Glæde og Interesse af den Befolkning, for hvis Skyld man vil give Skoleloven.

J. Sage: Jeg kan fatte mig meget kort, da Ordførerne for de forskellige Sider have udtalt sig og jeg i og for sig ikke har